

Et møde med Kina under forandring

Yiyun Lis debut, novellesamlingen *Efter tusind års fromme bønner* (fra 2005), åbner op for nutidens Kina, hvor kløften – eller sammenblandingen – af det, der var, og det, der er, står intenst skarp.

Det gør den takket være Yiyun Lis prosa, som er stille og fjern på overfladen, men som samtidig er så klar, at den lader læseren stirre ned gennem de mange lag af skæbner, kultur og livsvalg, der gør, at personerne oftest generationsopdelt står i hver deres lejr, og aldrig til fulde kan forstå hinanden. Der er mange portrætter af en ungdom, som er kommet videre, og en velmenende forældre-generation, der ønsker at beskytte og hjælpe, men som ikke kan.

Som i novellen "Søn", hvor Hung, der er bøsse, vender tilbage for at besøge sin mor, fast besluttet på at gøre op med hendes ønske om at arrangere et ægteskab. Eller i titel-novellen "Efter tusind års fromme bønner", hvor en far tager til USA for at hjælpe og tilgive datteren, der er blevet skilt.

Som sådan er denne fremstilling af forskellen mellem den forrige generation og den nuværende vel et typisk emne, og noget, der særligt præger den kinesiske virkelighed, hvor forandringerne har været grove og voldsomme også i de seneste årtier. Men sproget er hos Yiyun Li også præget af interessen, og der kigges mildt og sympatisk på alle de involverede, uden at der drages konklusioner.

I "Kærlighed på markedspladsen" er det således også lighederne, vi ser, mellem datteren, der er gammeljomfru og nægter at lade sin romantiske drøm dø, og moderen, der sælger verdens bedste krydrede æg, og som nægter at gå på kompromis med kvaliteten. De forfølger hver især det, de tror på, med samme stædighed, skønt ingen forstår dem, og de ikke forstår hinanden.

Selvom de to er ens af natur, har generationskløften og det forskubbede liv – moderen er analfabet fra landsbyen, datteren universitetsuddannet i Beijing – sat dem ude af stand til at forstå hinandens handlinger.

Det er disse sprækker og møder, der giver et blik på det Kina, Yiyun Li har forladt, og det er faktisk en meget fin måde at møde denne virkelighed på. Det er meget fint fornemmede skildringer, der giver et indblik i det virkelighedsnet, der skabes via sladderens og traditionens Kina på den ene side og befrielsens og mulighedernes Amerika på den anden side.

Det giver også et indblik i bevægelsen væk fra barndommen ud mod drømmen, i både en ømhed for det, der gik tabt, og en letelse over at være sluppet væk. Som sådan er denne forskydning menneskelig og let genkendelig i hele verden; det er livets rejse.

Men i sin kontekst mellem Kina og USA, giver denne specifikke forfatters rejse samtidig et portræt af den kinesiske virkelighed, som er interessant. Blikket er nok givet af en kineser, der har fået sin (og sine forældres?)

drøm opfyldt og er kommet til Amerika. Og jeg fornemmer i novellerne, at Amerika står som det forjættede land, drømmen, muligheden, befrielsen. Her drager de forfulgte bøs-ser og demonstranter hen, og her kan man udleve sine drømme.

Den samme bevægelse gentages i øvrigt fra by til land, og billeder på dem, der tabte og måtte vende tilbage, ses i noveller som "Kærlighed på markedspladsen" og "Udødelighed".

Det, der bærer novellerne op og ud over dette amerikansk-kinesiske tilbageblik på fortiden, som vel nærmest er en kliche, er den mildhed og kærlighed, man møder fra fortælleren overfor de fortalte, og den bevidst glatte overflade, der undlader fordømmelse i novellerne. I nogle af novellerne, som "Tilovers" og "Efter et liv", synes manglen på spændingsfelt i fortællingen helt at overtage pladsen, og så mister denne læser interessen for de involverede.

Men det ændrer ikke ved, at det er noveller, der med deres blide blik skaber interesse for sine personer, giver et godt blik ind i den kinesisk formede generationskløft og litterært er smukt fortalt. Det er interessante billeder af en kinesisk virkelighed, og jeg nød dem.

Yiyun Li

Efter tusind års fromme bønner
Gyldendal 2013, 188 sider. 250 kr.

Sidse Laugesen
er magister i litteraturhistorie
med speciale indenfor
moderne kinesisk litteratur.